

Національний університет
«Острозька академія»

Технології формування компетентностей у мовно-літературній освітній галузі

Кредити та кількість годин: очна: 6 ECTS; 180 годин: 12 лекційних, 22 практичних, 2 – консультації, 144 самостійна робота; 1 семестр – залік, 2 семестр – екзамен;
заочна: 6 ECTS; 180 годин: 4 лекційних, 6 практичних, 170 самостійна робота; 1 семестр – залік, 2 семестр – екзамен.

I. Опис навчальної дисципліни

Унесення змін до Закону «Про освіту», а також затвердження Державного стандарту початкової освіти зумовило зміну векторів не лише в самому освітньому процесі початкової школи, а й трансформацію основних засад професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Процес фахового становлення студентів спеціальності «Початкова освіта» (майбутніх учителів початкової школи) передбачає оволодіння відомостями про методику викладання української мови і літератури згідно з вимогами НУШ (Нової української школи), зокрема на засадах урахування особистісних потреб школярів початкової школи, розвитку їхніх інтелектуальних, творчих здібностей; формуючи в них комунікативну, дослідницьку, культурну компетентності.

Навчальна дисципліна покликана поглибити знання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня про особливості навчання української мови і літератури в початковій школі, надати теоретичні відомості про методику розвитку мовлення школярів (усного й писемного), методику навчання орфографії, пунктуації; методику проведення диктантів, переказів, систему оцінювання результатів навчальної діяльності; методику класного й позакласного читання, а також про систему методів і засобів навчання, що найефективніше сприяють засвоєнню відповідної інформації й формуванню запрограмованих компетентностей учнів початкових класів, а також формування у них відповідних фахових компетентностей. У процесі вивчення дисципліни передбачено розгляд тем про особливості навчання української мови та літератури в класах із навчання мовами корінних народів, а також основних аспектів навчання англійської мови як складника мовно-літературної освітньої галузі.

Під час засвоєння дисципліни майбутні педагоги матимуть змогу теоретичні відомості апробувати в практичній діяльності, виконуючи різноманітні завдання (виконання індивідуальних і групових завдань,

вправ, моделювання фрагментів уроків, аналізу тематичних відеоматеріалів, методичного забезпечення тощо).

Міждисциплінарні зв'язки: Педагогічна практика, Педагогіка початкової школи: теорія, методика, інклюзія.

II. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – забезпечити майбутніх учителів початкових класів знаннями теоретично обґрунтованих і практично перевірених шляхів і методів навчання та виховання школярів на уроках української мови і літературного читання; розвинути в здобувачів вищої освіти вміння застосовувати теоретичні положення в практиці викладання навчальних дисциплін/інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі; сформувати компетентність добирати й використовувати найбільш раціональні й ефективні методи і прийоми навчання дітей грамоти, читання, письма; розкрити принципи розвитку логічного мислення й усного та писемного мовлення учнів початкових класів; навчити формувати читацьку компетентність у молодших школярів.

Завдання – розкрити зміст і завдання кожного з розділів дисципліни; охарактеризувати науково обґрунтовані й підтверджені досвідом принципи, методи і прийоми роботи зі школярами; ознайомити здобувачів вищої освіти ОПП «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня з системою вправ і методикою їх застосування під час вивчення мовних одиниць різних рівнів, а також класного й позакласного читання; показати форми підготовки вчителя до організації освітнього процесу; підготувати майбутніх учителів до педагогічної діяльності в умовах упровадження принципів НУШ, ефективних технологій навчання в початковій школі, реалізації концепції мовної освіти.

Завдання навчальної дисципліни – розвинути та набути такі загальні та спеціальні компетентності, як:

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність зберігати і примножувати національні, історичні, культурні, моральні та наукові цінності і досягнення українського народу.

СК-2. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-4. Здатність до педагогічного партнерства (наставництво, супервізія, інтервізія тощо), до організації роботи інклюзивного класу.

СК-5. Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

СК-6. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

СК-8. Здатність надавати психологічну підтримку учням, виявляти ознаки психологічної травми та інших психологічних станів, дбати про психічне здоров'я учнів.

III. Результати навчання

ПР згідно з ОПП	Результати навчання за навчальною дисципліною
ПРН 1. Критично осмислювати та інтегрувати знання про	знати:

концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні в перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 2. Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПРН 3. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПРН 4. Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

ПРН 5. Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПРН 7. Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи.

ПРН 10. Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.

- зміст основних розділів програми курсу методики навчання української мови і літератури в початкових класах;

- сучасні прогресивні принципи, методи і прийоми розкриття суті певних мовних чи мовленнєвих явищ;

- зміст та вимоги шкільної програми до навчання молодших школярів предметів мовно-літературної освітньої галузі;

- **вміти:**

- використовувати основні положення лінгводидактичної науки для побудови ефективного процесу навчання учнів 1-4 класів;

- добирати й аналізувати науково-методичну літературу з проблеми;

- визначати мету і завдання, добирати оптимальні методи, засоби навчання предметів мовно-літературної освітньої галузі;

- розробляти конспекти уроків різних видів (урок навчання грамоти, класного й позакласного читання, граматики, орфографії, розвитку мовлення) та типів (урок усвідомлення нових знань і розвитку нових вмінь і навичок; урок повторення, узагальнення, систематизації);

- добирати систему лінгвістичних вправ, володіти методикою їх виконання в процесі вивчення мовних явищ;

- обстежувати мовлення дітей (стан вимови звуків, активний і пасивний словник, граматична правильність, розвиток діалогічного й монологічного мовлення).

А тому майбутні педагоги зможуть:

- раціонально й науково обґрунтовано організовувати роботу учнів початкової школи з вивчення дисциплін мовознавчого циклу згідно з принципами НУШ;

- правильно контролювати й оцінювати знання, вміння й навички учнів, здобуті на уроках з української мови й літературного читання;

- раціонально добирати, а за необхідності виготовляти дидактичний матеріал, наочність до уроків відповідно до їх пізнавальної мети;

- уміло й виправдано використовувати ТЗН і засоби мультимедіа для проведення занять із мовознавчих дисциплін;

- співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику вивчення української мови і літератури в початковій школі;

- на високому рівні володіти державною мовою і дотримуватися її норм у різних ситуаціях спілкування;

- володіти культурою монологічного, діалогічного й полілогічного мовлення (усного й писемного) з

	використанням вербальних і невербальних засобів спілкування для організації освітнього процесу з вивчення навчальних дисциплін мовно-літературної освітньої галузі.
--	---

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
1 семестр	
1	Особливості методики навчання дисциплін мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі
2	Методика навчання грамоти. Читання і письмо як види мовленнєвої діяльності першокласників.
3	Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності молодших школярів.
4	Методика вивчення фонетики, графіки й орфографії.
5	Методика вивчення розділу «Текст». Методика опрацювання елементів лексики
6	Особливості методики навчання основних розділів граматики. Методика вивчення частин мови.
2 семестр	
1	Літературне читання як навчальний предмет: сутність і змістові лінії літературної освіти.
2	Види уроків класного читання.
3	Система роботи з дитячою книжкою.
4	Прийоми аналізу художнього твору.
5	Особливості проведення уроків із навчальних предметів мовно-літературної освітньої галузі в умовах воєнного стану